

Beantwoording raadsvragen

2023/6

Schriftelijke vragen zoals omschreven in artikel 42 van het Reglement van Orde van de gemeenteraad van Ede.

Datum:	10 januari 2023
Onderwerp:	Uitspraak Raad van State en de gevolgen voor het WFE
Indiener:	Thimo Harmsen - VVD

Inleiding:

Na het lezen van de uitspraak van de Raad van State uit december 2022, met als gevolg het vernietigen van het bestemmingsplan 'Ede, World Food Center - deelgebied A', heeft VVD Ede daarover de volgende vragen:

Vragen:

1. Ziet het college nog een mogelijkheid voor de realisatie van de World Food Experience (WFE)? Zo ja, hoe groot acht het college de kans van slagen hierop? Wat is de toe te rekenen vertraging en wat zijn de toe te rekenen extra kosten van deze uitspraak?
2. Uit eerdere beantwoording, op vragen die gesteld zijn in de provinciale staten van Gelderland, blijkt dat de uitspraak van de Raad van State reden zal zijn voor heroverweging van het project WFE. Hoe en wanneer neemt het college onze raad mee in deze heroverweging?
3. Wat is de 'burn-rate' van het lopende WFE-project (zowel de stichting als de gemeentelijke (ambtelijke) ondersteuning)? Hoe worden deze kosten gefinancierd? Zijn er mitigerende maatregelen genomen om deze kosten te verlagen? Zo ja: welke? Zo nee: waarom niet.
4. Ziet het college de uitspraak van de Raad van State als pech, of was deze achteraf gezien logisch?
 - Indien pech: is de juridische inschatting van het college wel op een objectieve manier tot stand gekomen? Welke 'checks and balances' zaten hierin?
 - Indien logisch: is er naar het oordeel van het college voldoende geanticipeerd op deze mogelijke uitkomst? En hoe dan?
 - Bij beide: is het college ervan overtuigd dat de raad goed, adequaat en objectief op de hoogte is gehouden over deze rechtsgang en de risico's van een voor het project negatieve uitspraak?
5. Kan het college een inschatting geven over de hoogte van 'Sunk costs' voor de gemeente Ede indien het WFE-project wordt gestopt.
6. Heeft het college aanbiedingen gehad van één of meerdere (koploper- of anderszins aangehaakte) bedrijven om te helpen qua business case, juridisch of in enige andere vorm?
7. Kan het college de raad een 'foto' geven van de huidige stand van zaken rond de geformaliseerde sponsoring door bedrijven en het aanhaken van fondsen?
8. Ten slotte: heeft het college een plan B, of het voornemen deze te ontwerpen? Zo ja, wat is hiervan al in te zien. Zo nee, is het volgens het college niet hoog tijd om deze te ontwerpen en de raad hierbij te betrekken?

Beantwoording door het college van burgemeester en wethouders d.d. 25 januari 2023

Ad 1.

Door de vernietiging van het bestemmingsplan is er geen planologische basis voor de realisatie van de Experience op het WFC terrein. De vernietiging van het bestemmingsplan voor de WFC Experience is een forse tegenslag voor het project.

De komende tijd wordt uitgezocht welke mogelijkheden er zijn op basis van deze nieuwe inzichten. Vanuit het college is de insteek om de komende periode - samen met de Stichting WFC en in samenspraak met de Provincie - alle mogelijke scenario's in beeld te brengen om zo weloverwogen keuzes te kunnen maken over het project. De mogelijke scenario's die onderzocht worden variëren van het onderzoeken van het huidige plan, alternatieve plannen voor de Experience, tot stoppen van de Experience. Voor elk scenario geldt dat het nodig is om de juridische en financiële consequenties in beeld te brengen, om zo een weloverwogen besluit te kunnen nemen.

De toe te rekenen vertraging hangt af van het scenario dat verder wordt uitgewerkt. En hetzelfde geldt voor de extra kosten gemoeid met de uitspraak van de RvS. Zoals aangegeven worden deze aspecten meegenomen in de uitwerking van de scenario's.

Ad 2. Zoals aangegeven is de insteek om de komende periode samen met de Stichting WFC en in samenspraak met de provincie, een aantal scenario's (op hoofdlijnen) uit te gaan werken. De planning is om eind maart 2023 zicht te hebben op de eerste uitkomsten en de haalbaarheid en deze te bespreken met de raad. Tijdens de informatieve bijeenkomst van 26 januari worden de verschillende scenario's ook toegelicht. Uiteraard is het aan de raad om een besluit te nemen over een vervolg van het project indien het project niet meer binnen de kaders van het laatste raadsbesluit gerealiseerd kan worden. Gezien de ontstane situatie is dat waarschijnlijk.

Ad 3. De burn-rate van de stichting WFC Experience bedraagt ruim 60.000 euro per maand momenteel. Dit is nodig om de organisatie en het bestuur te kunnen laten functioneren, inclusief huisvesting, ICT en administratie, om de mogelijke scenario's in kaart te brengen. Hierbij is al rekening gehouden met mitigerende maatregelen door alle inhuur te beperken tot de hoogstnoodzakelijke inzet en veel activiteiten (tijdelijk) stop te zetten (denk aan ontwerp nieuwbouw, acquisitie fondsen en bedrijven, realisatie online platform en marketing en communicatie). Op dit moment wordt de inzet dus beperkt tot de capaciteit die nodig is om te komen tot een uitwerking van de verschillende scenario's. In bovengenoemde kosten is de inzet van externe expertise niet inbegrepen. Te denken valt dan aan juridische expertise en toetsing voorstellen door inhoudelijke, technische en financiële experts.

Voor de gemeentelijke planbegeleiding gaat het om de inzet van ambtenaren die al geraamd zijn op het WFC project en waarvoor in de bestaande begroting dekking is.

Ad 4. Het bestemmingsplan is door de Raad van State in feite vernietigd op het aspect stikstof. Voor dit aspect is bij het bestemmingsplan voor de Experience gebruik gemaakt van de natuurvergunning voor de Kazerneterreinen uit 2015. Bepleit is dat de Experience een voortzetting is van hetgeen waarvoor in 2015 een natuurvergunning is verleend. Voor deze stellingname zijn voldoende aanknopingspunten te vinden in de geschiedenis van het plan voor de Kazerneterreinen én de uitleg van de Wet natuurbescherming. Immers, de Experience is gepland op gronden die in het bestemmingsplan 'Ede, Kazerneterreinen' uit 2015 al aangewezen was als wijzigingsgebied. Bij de vaststelling van het plan is aan het college de bevoegdheid verleend om de gronden om te zetten naar de bestemming 'gemengd', waarbinnen diverse voorzieningen mogelijk zijn. Dit in combinatie met het feit dat een voorziening vergelijkbaar met de Experience al voorkwam in het Masterplan en het Ontwikkelingsplan voor de kazerneterreinen (die beide ruim voor afgifte van de natuurvergunning zijn vastgesteld), sterkte het beeld dat de Experience onder de reikwijdte van de natuurvergunning kon worden geplaatst.

Uiteraard zag het college het aspect stikstof wel als een risico, simpelweg omdat dit in de hedendaagse dynamiek rond dit onderwerp vrijwel in ieder plan een risicofactor is. De interpretatie van de Wet natuurbescherming wordt momenteel sterk bepaald door jurisprudentie, waarbij iedere casuïstiek weer zijn eigen juridische gevolgen kan hebben. Het college heeft in deze fase in ieder geval geen aanleiding gezien om nadere externe input op te halen over de uitleg van de Wet natuurbescherming.

Evenwel had het college niet voorzien dat de Raad van State het bestemmingsplan zou vernietigen op basis van het argument die in de uitspraak wordt gegeven. Kort gezegd dus de stellingname van de Raad van State dat de natuurvergunning uit 2015 niet voorziet in de toestemming om voorzieningen te realiseren.

Vanaf het eerste moment dat het beroep werd aangetekend door de Stichting Milieugroepen Ede, is de raad hierover geïnformeerd (zie ook voortgangsrapportage van de Stichting WFC van j.l. 1 september) en zijn de drie mogelijke uitkomsten genoemd (1. beroep ongegrond, 2. bestemmingsplan wordt vernietigd of 3. herstelbesluit). Gedurende de beraadslaging van de RvS (een goed deel van 2022) is er voor gekozen om de uitspraak af te wachten, omdat de feitelijke uitspraak, met motivatie en onderbouwing, nodig is om gevolgen nader in te schatten. Overigens concludeerden we ook na de zitting bij de Raad van State dat ons besluit verdedigbaar bleef.

Ad 5. Tot 1 januari 2023 heeft de stichting WFC Experience circa 6,2 miljoen euro aan subsidiabele kosten gemaakt. Daar komt nog circa 1,2 miljoen euro aan kosten bij die gemaakt zijn voor het ontwerp van het vastgoed. In totaal bedragen de gemaakte kosten dus ongeveer 7,4 miljoen euro. Daarbij komen dan nog de kosten die in 2023 gemaakt worden of zijn. Het aandeel van de gemeente Ede hierin is afhankelijk van verdeling van de kosten tussen gemeente, provincie en rijk (regiodeal) bij een afrekening. Op basis van de verhouding van de toegezegde subsidie tussen de drie overheden is het aandeel van Ede ongeveer € 1,6 miljoen.

Ad 6. De stichting heeft de opdracht om het bedrijfsleven verder aan te haken. De stichting geeft aan dat zij nauw samenwerkt met exploitant om de businesscase en de haalbaarheid van plannen/scenario's te onderzoeken. De stichting geeft aan dat deze samenwerking erg voorspoedig verloopt en dat zij zich gesteund voelt door de exploitant. Overige partijen zijn door de stichting op de hoogte gebracht, hebben hun steun uitgesproken, maar wachten af wat de nieuwe werkelijkheid wordt. Zowel fondsen als bedrijven zijn niet

gewend om financiële middelen te steken in een project waarvan de haalbaarheid nog niet zeker is. Zij blijven echter wel aangehaakt en hebben bij de stichting aangegeven dat zij bereid zijn om zich te verbinden aan het project wanneer dit haalbaar is of wordt.

Ad 7. Vanuit de Stichting WFC is de afgelopen jaren gewerkt aan het betrekken van het bedrijfsleven en fondswerving. Zo is de afgelopen jaren een groep van koploperbedrijven tot stand gekomen. In aanloop naar presentatie van het definitieve dekkingsplan in juni 2023 heeft de stichting de intensiteit van de acquisitie van fondsen en bedrijven sterk verhoogd. Wat betreft de bedrijven is een shortlist opgesteld van te benaderen bedrijven en is door de stichting een specifiek aanbod uitgewerkt voor partnerschappen. Dit aanbod is uitgewerkt op verschillende niveaus, waar ook verschillende bijdragen aan vasthangen. De aan te bieden partnerschappen betreffen: founding partner, partner gold, partner silver, partner bronze en vriend van World Food Experience. De eerste afspraken hebben eind 2022 plaatsgevonden en waren volgens de stichting hoopgevend. Met de vernietiging van het bestemmingsplan zijn verdere afspraken opgeschort, omdat geen concreet aanbod gedaan kan worden, zolang de haalbaarheid van een Experience niet zeker is.

Tegelijk zijn in de tweede helft van 2022 gesprekken gestart met een groot aantal partijen in het maatschappelijk middenveld. Er zijn op dit moment drie samenwerkingsovereenkomsten door partijen getekend met de stichting en meerdere in voorbereiding. Deze samenwerkingsovereenkomsten hebben als doel om samenwerkingen met partijen op het gebied van gezondheid en op een duurzaam voedselsysteem aan te gaan en gezamenlijke fondsenwerving te verkennen. De partijen (waaronder de grote gezondheidsfondsen) hebben een groot netwerk in fondsenwerving en bieden goede mogelijkheden om op specifieke onderdelen in aanmerking te komen voor aanvragen voor bijdragen vanuit fondsen. De samenwerking leert ook dat deze partijen op zoek zijn naar activatie van het bewustzijn met betrekking tot gezonde en duurzame voeding bij met name de jongere doelgroep.

Ad 8. Zoals aangegeven brengt het college samen met de stichting meerdere scenario's (op hoofdlijnen) in beeld variërend van het huidige plan, alternatieve plannen voor de Experience, tot stoppen van de Experience. (zoals genoemd onder beantwoording van vraag 1 en 2). Uiteraard is het aan de raad om een besluit te nemen over een vervolg van het project indien het project niet meer binnen de kaders van het laatste raadsbesluit gerealiseerd kan worden.